KLIIMAMINISTEERIUM

Kliimaseaduse koostamine

Töörühmade I kohtumine

Päevakava 14:00-17:00

- Kliimaseaduse sisu ja koostamise protsess (Kristi Klaas, rohereformi asekantsler) 14-14:30
- Ülevaade Eesti kliimapoliitikast (Laura Remmelgas, kliimaosakonna juhataja) 14:30-15:00
- Ülevaade kliimaseaduse sektorite jaotusest, nende KHG mõjust ning kasvuhoonegaaside arvestusest (Keskkonnauuringute Keskus) 15-16:30
- Arutelu

KLIIMAMINISTEERIUM

Kliimaseaduse sisu ja koostamise protsess

Kristi Klaas
Rohereformi asekantsler

- Põhiseaduse (PS) §-des 5 ja 53 avalduvast keskkonna ja loodusvarade säästmise kohustusest tuleneb globaalse soojenemise tingimustes Eesti Vabariigile kohustus piirata kasvuhoonegaaside heiteid.

- Kliimaeesmärkide täitmiseks on vaja välja töötada seadusandlik raamistik, mis jagab kliimaeesmärkide täitmise kohustused sektorite kaupa. Siis on võimalik paremini hinnata, kas iga konkreetne arendus, millele Keskkonnaamet peab loa andma, on kliimaeesmärkidega kooskõlas.

- Õiguskindlus investeeringute tegemiseks

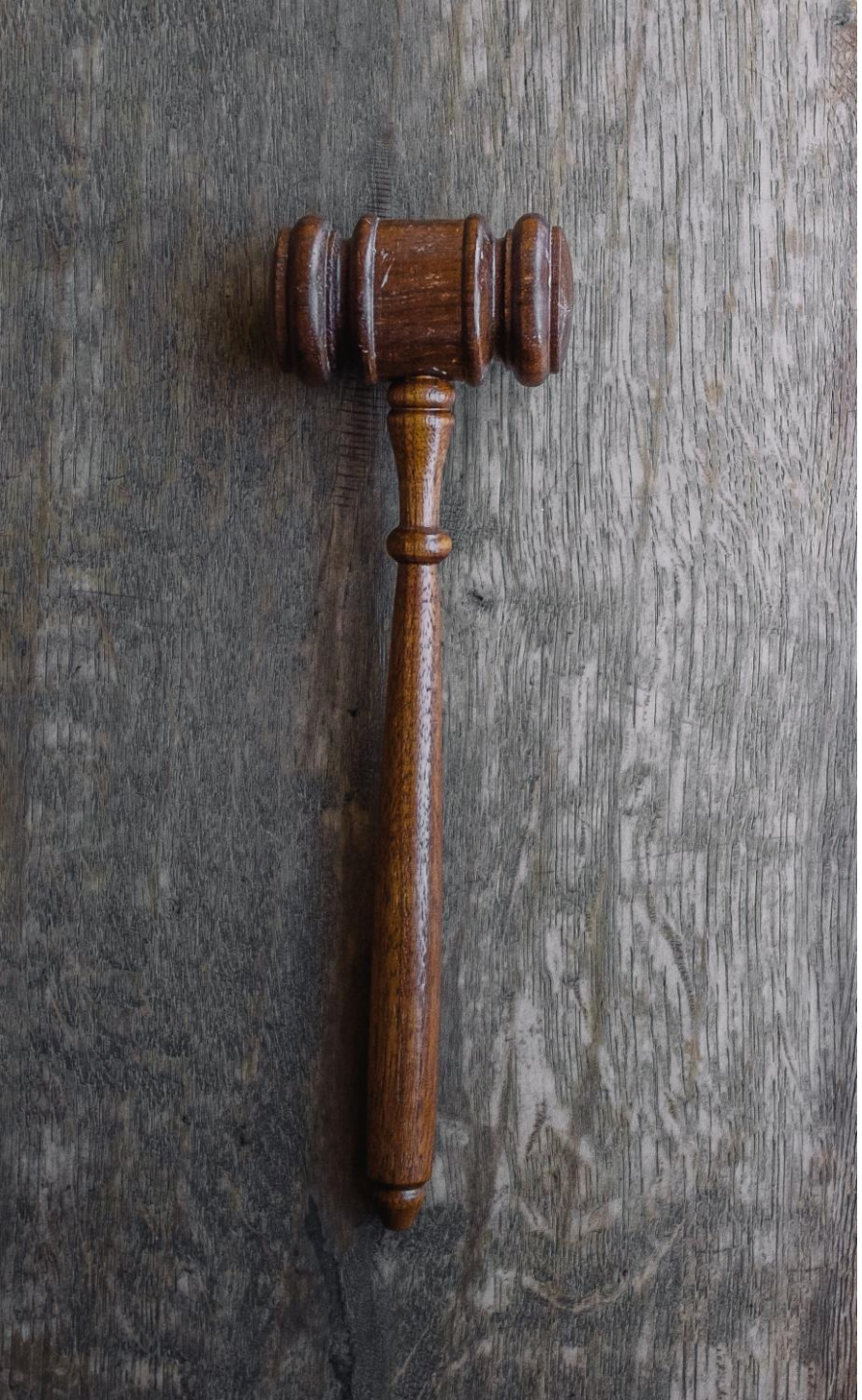

Kliimaseaduse koostamise lähtekohad

- **Eraldiseisev kliimaseadus** + eriseaduste ajakohastamine
- Kliimaneutraalsuse saavutamine 2050. aastaks
- Sektorite põhised sihttasemed + üldised põhimõtted
- Jälgime rahvusvaheliselt toimuvat
- Konkurentsieelis: heite vähendamine + uued ärimudelid
- **Aruteludest sünnivad lahendused:**

seadust valmis kirjutatud ei ole + arutelud vajalikud ka peale seaduseelnõu valmimist

Kliimaseaduse eesmärk

Võtta initsiatiiv, et muuta väiksema keskkonnajalajäljega ja kliimasõbralik majandus Eesti konkurentsieeliseks ning tagada hea elukeskkond ka järgmistele põlvkondadele.

Kliimaseadusega seatakse majandussektorite põhised kliimaeesmärgid, elluviijad, rahalised vahendid ja kaasnevad kohustused, millega võetakse arvesse nii globaalsete kui ka siinsete kliimamuutuste mõju tervikuna.

Kliimaseadus sätestab

- ✓ pikaajalised kasvuhoonegaaside heite vähendamise eesmärgid (sh kliimaneutraalsuse saavutamine hiljemalt aastaks 2050);
- ✓ vähemalt kümnendi täpsusega erinevate majandussektorite vahel jagatud vahe-eesmärgid;
- ✓ kliimapoliitika eesmärkide saavutamiseks vajalike rahaliste vahendite ühtse juhtimise ning riigieelarve kujundamise kooskõlla viimise kliimapoliitika eesmärkidega;
- ✓ põhimõtted eesmärkide saavutamiseks vajalike poliitikate ja meetmete kujundamiseks ja/või nende kavandamise korraldamiseks, mida erinevate valdkondade poliitika kujundamisel ja rakendamisel arvestatakse, nt põhimõtete “kliimakindluse tagamine”;
- ✓ muutused maavarade väärindamise põhimõtetes väiksema heite ja suurema lisandväärtuse suunas;
- ✓ aruandluse korra ning vajalike andmete kättesaadavuse kliimaseaduses sätestatud eesmärkide saavutamise jälgimiseks ning vajaliku raamistiku kliimaseaduse ja sellega kaasnevate tegevuste ajakohastamiseks;
- ✓ kliimapoliitika eesmärkide täitmise vastutavad osapooled ning vastutuse jaotus eesmärkide täitmisel;
- ✓ püsiva seiremehhanismi eesmärkide täitmise üle.

Kliimaseaduse esialgne ülesehitus

- ✓ Üldsätted ja reguleerimisala
- ✓ Kliimaeesmärgid
- ✓ Kliimarahastus
- ✓ Kliimaneutraalsuse tagamise põhimõtted
- ✓ Üksikisikute kliimaalased õigused ja vastutus
- ✓ Aruandluse ja seire
- ✓ Vastutus
- ✓ Järelevalve

Rahvusvaheline praktika

Riigieelarve kooskõla kliimaeesmärkidega

Kliimaeesmärkide arvesse võtmine riigieelarveliste otsuste tegemisel

Pariisi kokkuleppest tulenevad eesmärgid, põhimõtted

Kliimaseaduste koostamise põhialus (1,5°C)

Läbipaistvuse printsiip peegeldub seaduses sätestatud seire- ja aruandluskorras

Inimõigused

Õigus elule, õigus elukoha valikule ja liikumisvabadusele, õigus toidule, õigus tervisele ja inimväärsele, tervist ja heaolu tagavale elatustasemele, õigus haridusele, õigus puhtale ja hävimise eest kaitstud keskkonnale ning iga lapse õigus elule ja arengule

Teaduspõhisus

Parima saadaoleva teaduse arvestamine kliimapoliitika loomel

Fossiilkütustest väljumine
Sätestatud eriseaduste tasandil (nt hoonestu energia seadus, julgeolekuseadus)

Kliimamuutuste mõjudega kohanemine
Käsitletakse pigem minimaalselt

Kohanemiskava või -strateegiate koostamise kohustus

Sektorite panus

Üldeesmärgi ja vaheeesmärkide seadmine
Kasvuhoonegaaside eelarve

KHG sidumise eesmärgi seadmine

Muud printsiibid:

„Saastaja maksab“

„Ei kahjusta oluliselt“

jne

Kaasamine

- Juhtrühm
- Kliimanõukogu
- Töörühmad
- Arvamusrännakud ja arutelud maakondades
- Noorte kaasamine

<u>Täiendavad eraldi koordinaatorid</u>:

- Tööstus ja ettevõtlus
- KOV´id

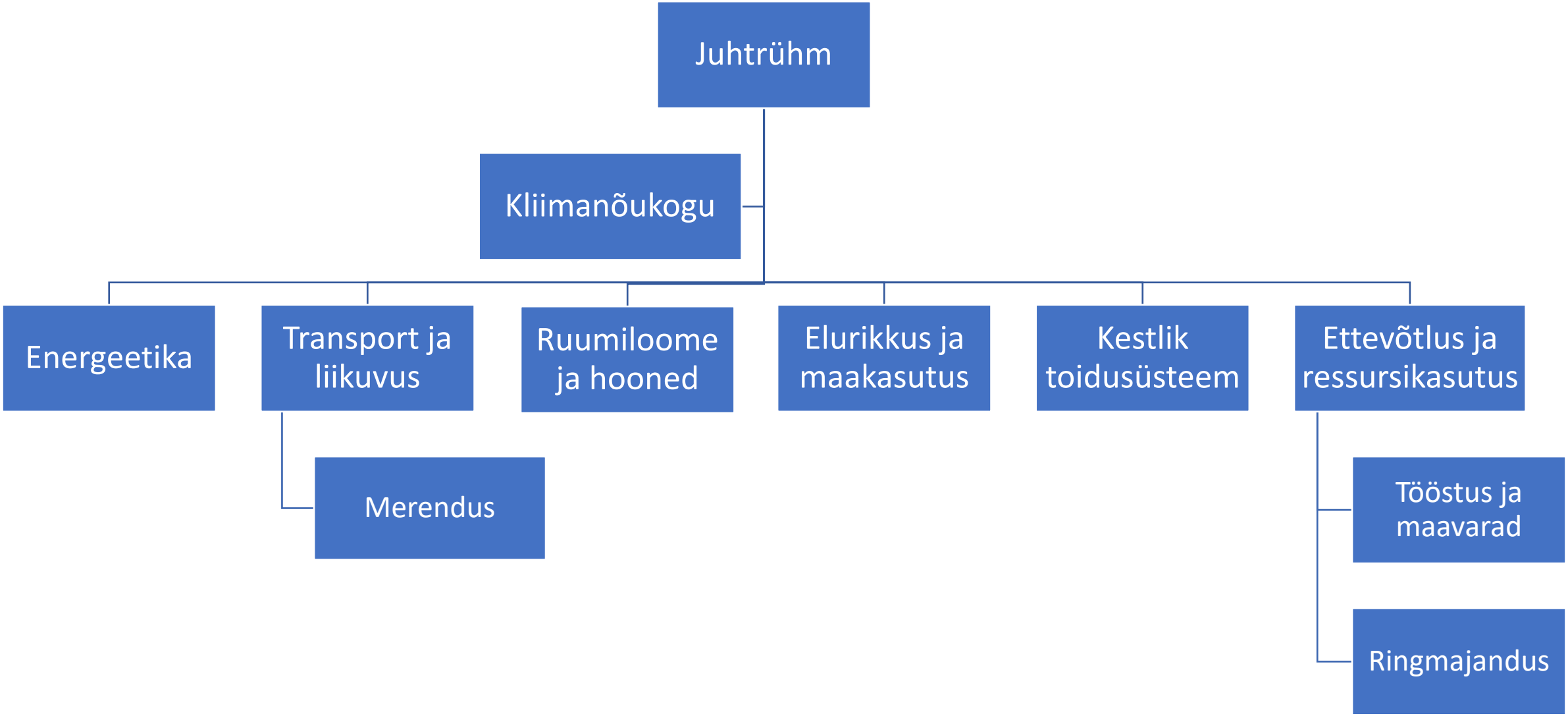
Juhtrühm
Kliimanõukogu
Energeetika
Transport ja liikuvus
Merendus
Ruumiloome ja hooned
Elurikkus ja maakasutus
Kestlik toidusüsteem
Ettevõtlus ja ressursikasutus
Tööstus ja maavarad
Ringmajandus

Osapoolte rollid

Töörühmad	Ettepanekute esitamine seaduseelnõu koostamiseks
Kliimanõukogu	Töörühmade ettepanekute hindamine ja valideerimine kliimaseaduse koostamise protsessi ja tulemit määravates otsustuskohtades Ettepanekute esitamine seaduseelnõu koostamiseks
Juhtrühm	Töörühmade ja Kliimanõukogu ettepanekute osas seisukoha võtmine

Orienteeruv ajakava

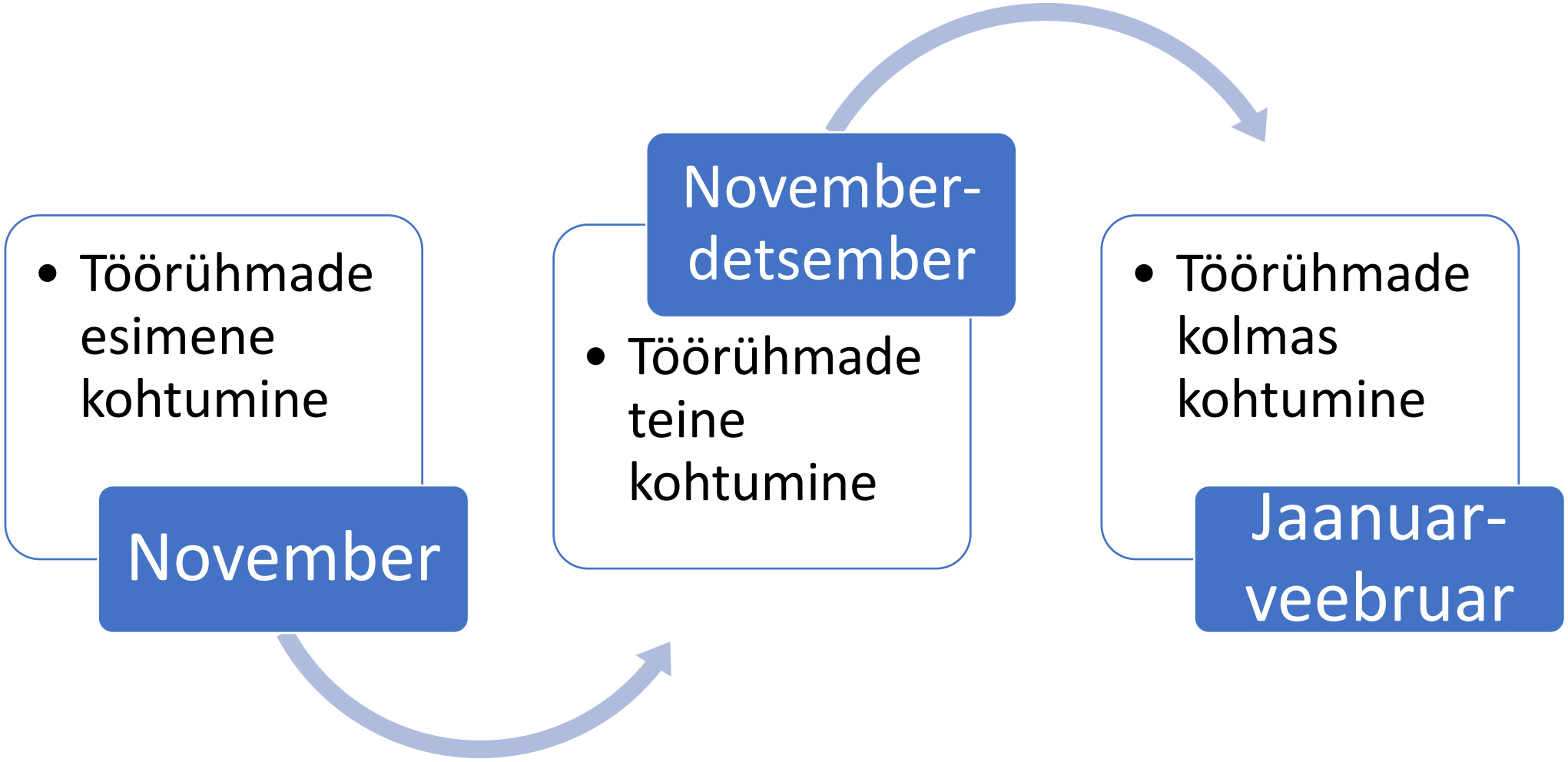

Töörühmade esimene kohtumine

Eesmärgid:

- Ühtse alusinfo andmine enne töörühmade sisulise töö algust
- Ootuste kaardistamine ja juhtimine
- Ühtne arusaam eesootavast protsessist

Väljundid:

- Valmisolek sisuliseks tööks valdkondlikes töörühmades

Töörühmade teine kohtumine

Eesmärgid:

- arutada erinevaid KHG heite vähendamise ambitsiooni tõstmise võimalusi või stsenaariumeid
- kaardistada sektori KHG heite vähendamise potentsiaal, võimalused sektori konkurentsivõime tõstmiseks ning lisavajadused

Väljundid:

- sektori potentsiaal KHG heidet vähendada
- võimalused sektori konkurentsivõime tõstmiseks
- vajadused sektori potentsiaali ja võimaluste elluviimiseks

Töörühmade kolmas kohtumine

Eesmärgid:

- seada KHG heite vähendamise eesmärgid
- kokku leppida sektori vaatest olulised põhimõtted ja/või tegevussuunad, mida kliimaseaduses tuleks sätestada

Väljundid:

- sektoripõhised KHG heite vähendamise eesmärgid
- kliimaseaduses sätestatavad põhimõtted ja tegevussuunad

Arutelud jätkuvad: tööstus ja ettevõtlus

Jalajälje vähendamine ja uued ärimudelid

- Fokusseeritud töörühm, sisendid teistest valdkondlikest töörühmadest
- Mis takistab jalajälje vähendamist? Mis aitab seda soodustada?
- Üleminek uutele ärimudelitele

Parem positsioon rahvusvahelistel läbirääkimistel

- EP valimised + uus Euroopa Komisjoni tööprogramm
- Hea positsioon EL 2040.a kliimaeesmärkide läbirääkimisteks

Orienteeruv ajakava

sügis 2023 - talv 2024	Töörühmad
talv 2024	Arvamusrännakud üksikisiku tasandil
kevad 2024	Kaasamine piirkondlikul tasandil
aprill 2024	Seaduseelnõu kooskõlastusele saatmine
juuni 2024	Seaduseelnõu esitamine Vabariigi Valitsusele
september 2024	Seadus Riigikogu menetlusse
01. jaanuar 2025	Kliimaseaduse jõustumine

VTK konsultatsioon

- ✓ Tähtajaks (25.10.) laekus ettepanekuid enam kui 30 organisatsioonilt
- ✓ Peamine ootus on, et seadus aitaks luua õigusselgust kui ka raamistikku nii riiklike arengute suunamisel kui ka erasektorile investeeringute kavandamisel

KLIIMAMINISTEERIUM